

Universitete prasideda valstybės statybos kelias

Naujųjų mokslo metų pradžia – tai tarsi dar vienas laiptelis, ant kurio užkopti tenka ne vien studentams, bet ir jų dėstytojams, profesoriams. Lietuvos teisės universiteto bendruomenės nariai tokią atsakomybę jaučia. Teisės fakulteto dekanas prof. Juozas Žilys tvirtina, jog negalima nuvilti stojančių į Universitetą, o bent jau į Teisės fakultetą antrus metus iš eilės įstoja daugiausia šimtukininkų – abiturientų, valstybinius egzaminus išlaikiusių 100 balų. Beje, šiais metais kas ketvirtas respublikos šimtukininkas įstojo į Lietuvos teisės universitetą. Lietuvos teisės universiteto rektorius prof. Alvydas Pumputis per mokslo metų pradžios šventę dėkojo pirmakursiams ir jų tėveliams, kad jie pasirinko šį Universitetą.

Naujuosius mokslo metus čia pradėjo kone 11 tūkst. studentų, vadinausi, Teisės universitetas įsitvirtino mūsų didžiausių valstybinių universitetų penketuke. Šiais metais į Universitetą įstojo 2 tūkst. studentų – pirmakursių ir magistrantų, kurie jau turi aukštojo mokslo diplomą. Rektorius prof. A. Pumputis šį reiškinį įvertino kaip labai sveikintiną, nes akivaizdu, jog jaunas žmogus ne meldžiasi aukštojo mokslo diplomui, bet siekia žinių, tvirtai grindžia savo būsimo profesinio gy-

venimo kelią. Rektorius vaizdžiai jį vadina valstybės statybos architekto keliu, o naują įsitvirtinančią studijų modelį – europiniu bendrosios studijų erdvės modeliu.

Būtų sunku nepritarti rektoriaus išvalgomis. Lygiai kaip ir perspėjimui, koks esąs sunkus, erškėčiuotas tas valstybininko kelias. Būtina suvokti valstybės raidos ir ateities viziją, kurios neįmanoma įsivaizduoti be teisės, valdymo ir socialinio darbo jungties. Tačiau ir viso to bus maža, jeigu būsimo valstybininkas nesugebės, neįstengs savo laikysenos modeliuoti pagal aukštųjų mokytojų ir dvasinių vertybių skalę. Antai raip to žmogaus gyvenimo kelią – ir valstybės raidą! – žymi klaidos, žmonių nusivylimas ir pasekmės, kurias gali tekti taisyti jau po mūsų atėjusiems.

Kaip ir visose savo prakalbose, šmaikštavimų ir vaizdžių palyginimų nestigo Lietuvos teisės universiteto garbės daktarui prof. Vytautui Landsbergiui. Žvelgdamas į būsimuosius teisininkus profesorius tvirtino jaučias ir mūsų teisinės valstybės tapsmą, brendimą, radimąsi. Teisinė valstybė, plėtojo mintį prof. V. Landsbergis, yra tarsi triratis: vienas ratas – įstatymų leidyba, kitas – įstatymų vykdymas ir trečias – teismų valdžia, galutinė tei-

Naujuosius mokslo metus Lietuvos teisės universitete pradėjo beveik 11 tūkst. studentų

Savo žiniomis dalytis su jaunuimu pasirengę profesoriai ir jauni mokslininkai

Prof. Vytautas Landsbergis dides viltis sieja su jaunąja teisininkų karta

singumo instancija. Kol kas mūsų šalyje matydamas įstatymų leidybos ir vykdymo trūkumų prof. V. Landsbergis tvirtino dideles viltis siejantis su jaunąja karta, kurios geriausius atstovus jis mato ir Teisės universitete.

Teisės universitete sudarytos fantastiškos sąlygos studijuoti. Yra puiki biblioteka, kelios skaityklos, dvi interneto skaityklos, o svarbiausia – puikūs dėstytojai ir profesoriai.

Ko jau ko, o sveikinimų ir gerų linkėjimų studentams ir ypač pirmakursiams tą dieną nepristigo. Tarp sveikintojų, be jau minėtų asmenų, buvo LR Seimo pirmininko pavaduotojas Artūras Skardžius, Konstitucinio Teismo pirmininkas Egidijus Kūris, generalinis prokuroras Antanas Klimavičius, teisingumo ministras Vytautas Markevičius, Lietuvos teisės universiteto studijų prorektorius prof. Justinas Sigitas Pečkaitis.

Galimas dalykas, buvome ir pirmieji naujos Teisės universitete beužsimezgančios tradicijos liudininkai: 13

jaunų mokslininkų, praėjusiais mokslo metais apgynusių disertacijas, buvo įteikti mokslo daktarų diplomai. Rektorius prof. A. Pumputis pabrėžė didelį ir prasmingą kūrybinį darbą, atlikimą kvalifikuotai ir atsakingai, naują žodį nepriklausomos Lietuvos teisės moksle, tartą jaunųjų mokslininkų. Daugelis naujųjų daktarų papildė Teisės universiteto dėstytojų gretas. Ligi šiol naujųjų mokslo daktarų diplomai buvo įteikiami įvairių Universiteto švenčių metu per mokslo metus, nuo šiol ši iškilminga ir maloni procedūra veikiausiai taps pirmosios naujų mokslo metų dienos tradicija.

Mokslo metų pradžios šventę įprasmino meniniai akcentai. Priešais Teisės universiteto rūmų pagrindinį pastatą žaliojoje vejoje atidengtas modernus plastinis dekoratyvinis akcentas *Metamorfozė*, kuris nuo šiol meniškai formuoja architektūrinę Universiteto aplinką. Skulptūros autorius – Vilniaus dailės akademijos dėstytojas skulptorius Gediminas Žuklys, kuris

laimėjo konkursą ir per labai trumpą laiką savo meninę idėją sugebėjo įgyvendinti praktiškai, sukurdamas kūrybinį ir dvasinį augimą simbolizuojančią skulptūrą ir įkomponuodamas ją į Teisės universiteto aplinką.

Skulptorius tvirtina, jog jam labai padėjo Teisės universiteto vadovų bei darbuotojų geranoriškumas ir didelis noras puošti Universiteto teritoriją. G. Žuklys dėkojo ir Jeruzalės meno centre skulptūrą kokybiškai ir laiku pagaminusiems Vladiui ir Kunotui Vildžiūnams, kurie į šio meno kūrinio atidarymą atėjo su savo šeimomis.

Gediminas Žuklys laisvu nuo piešimo ir skulptūrų kūrimo laiku rašo muziką. Per naujųjų mokslo metų pradžios šventę jis pasiūlė ir dar vieną savo kūrinį – dainą Lietuvos teisės universiteto chorui.

Ne dažnai pradendant naujuosius mokslo metus universitete pristatomi du nauji meno kūriniai.

Su medžiaga visada bandau susišnekėti

Naujo skulptūrinio akcento *Metamorfozė* prie Lietuvos teisės universiteto pagrindinio pastato atidarymo iškilnėse dalyvavo ir visiems puikiai žinomas skulptorius prof. Vladas Vildžiūnas.

Geriamasis Profesoriau, kaip Jūs vertinate savo jaunojo kolegos Gedimino Žuklio skulptūrinį akcentą Metamorfozė, kuris iškilo priešais Lietuvos teisės universiteto rūmus?

Verčiau prašyti meno kritikų, kad jie pareikštų savo nuomonę.

Tačiau ir kolegiškas šio dailės žanro profesionalo žvilgsnis gali būti labai įdomus.

Tai profesionalus darbas, priskirtinas, sakyčiau, gal prie modernizmo klasikos. Savo forma, idėja ir panašiai.

Bet kad jis būtų pavadintas klasikos, tegu ir modernizmo, darbu, ar nereiktų gerokai ilgesnio laiko tarpinio? Vieningumo meno kritikų sutarimo vertinant, pagaliau ir visuomenės aprobavimo? O gal ne visai teisingai su pratau Jūsų mintį?

Mintyje turiu skulptūrinės formos išraiškos būdą, kuris dabar ir vadinamas klasikiniu modernizmu.

Dėkoju, mintis aiški. Ar galėtumėte pasakyti, kad Gediminas Žuklys kūryboje drąsiai polemizuoja su savo tėvu, gerai žinomu skulptoriumi prof. Leonu Žukliu?

Galimas dalykas. Aišku, vyresnysis Žuklys muzikuoja visiškai kitoje gamoje. Jaunasis mėgina žengti toliau.

Kokia medžiaga Jums pačiam ar-

te nesunkiai transformuoti iš vienos medžiagos į kitą ir didelių praradimų nebūtų?

Veikiausiai, taip. Didesnių sunkumų čia neįkyla, nes su medžiaga visada bandau susišnekėti, o ne kariauti su ja.

Ką šiuo metu kuriate?

Paminklą Anykščiams, kuris vadinasi *Laisvei*. Stovės Antano Baranausko aikštėje, kur stovėjo laikrodis. Turėtų būti atidengtas per šv. Mataušą, t. y. rugsėjo 22 dieną.

Ir trumpo pašnekėsio pabaigai: ką dar galėtumėte pridurti apie savo jaunąjį kolegą Gediminą Žuklį, su kurio artimaisiais nusifotografavote prie naujojo darbo Metamorfozė?

Jaunas, energingas skulptorius, kuris drąsiai imasi naujų kūrybinių sumanymų. Gal kartais net ir ne pagal savo jėgas, bet tas kūrybinis entuziazmas labai padeda. Kaip šiuo atveju ir matome – pavyko sumanymą įgyvendinti.

Malonu girdėti, kad Jūs tolerantiškai vertinate jaunosios skulptorių kartos meninius ieškojimus.

Vietos po saule visiems užtenka.

Kaip reiktų puošti, įvairinti mūsų aukštųjų mokyklų aplinką? Ar jau viskas šioje srityje padaryta?

Teisinga Teisės universiteto rektoriaus prof. Alvydo Pumpučio išsaky-

Jaunatviškas, dinamiškas, veržlus

Šiais trimis žodžiais savo naujausią kūrybinį darbą – skulptūrinį plastinį akcentą *Metamorfozė* priešais Lietuvos teisės universiteto centrinį pastatą apibūdina pats kūrėjas, Vilniaus dailės akademijos dėstytojas skulptorius Gediminas Žuklys. Jį ir paprašėme pasidalyti savo mintimis, požiūriu ir kūrybiniais sumanymais prie tik ką atidengtos skulptūros.

Skulptorius Gediminas Žuklys prie savo skulptūros *Metamorfozė*

Kaip Jums sekėsi kurti šį plastinį kūrinių – skulptūrą Metamorfozė? Suprantama, jog konkreči vieta, Lietuvos teisės universiteto centrinis pastatas, priešais kurį buvo numatyta vieta skulptūrai, turėjo atitinkama linkme krypti kiekvieno konkurse dalyvavusio skulptoriaus, taigi ir Jūsų, kūrybinį sumanymą. Tad kaip Jūsų muzos polėkį koregavo aplinką? Kokių plastinių išraiškos formų ieškojote?

Pirmiausia tinkamų plieno skardai, nes kiekviena medžiaga diktuoja savo plastiką. Antai akmenyje nepavyks padaryti milžiniško ažūro. Šiuo konkrečiu atveju medžiaga taip pat man padėjo. Aišku, pradėjau nuo piešinių, eskizų, kol atradau man patin-

kančią kompoziciją. Tik tada čiupau lankstyti mažytį būsimos skulptūros maketą.

Jūsų skulptūroje matau tarsi spiralę, veržlumą, gal net tam tikrą gyvybės pradą. Asociacijų laukas platus.

Taip. Beje, konkurso, kurį skelbė Lietuvos teisės universitetas, sąlygoje buvo parašyta: mūsų aukštoji mokykla – jauniausia Lietuvoje, dinamiška, jaunatviška, veržli ir t. t. Man tie trys žodžiai – dinamiška, jaunatviška ir veržli – labiausiai įsirėžė. Iškart pagalvojau, kad tai neturėtų būti „snaudžiantis“ monumentas, bet visai kito pobūdžio darbas. Reikėjo atitikti šios aukštosios mokyklos specifiką ir reikalavimus.

Taigi atsispyriau būtent nuo tos idėjos, kurią ir pamėginau įprasminti šiame darbe. Galimas dalykas, jog visa tai ir padėjo man laimėti konkursą, kuris vyko gegužės mėnesį.

Vis dėlto Jūsų sukurtoji spiralė nėra visai mums įprasta, tradicinė, kuri šautų į padanges. Kažkokia nematoma jėga (gal Žemės trauka, o gal mūsų ipročiai, gyvensena, mentalitetas) neleidžia jai atsiverti nuo Žemės kasdieninės.

Na, taip. Tai žmogaus gyvenimo virsmas, su mumis ir mummyse vykstančios metamorfozės. Jeigu norite, tai ir tam tikra filosofija. Skulptūros savybė ta, jog iš kiekvieno žiūrėjimo taško atsiveria tarsi vis naujas kūriny.

Kodėl įprasmindamas savo meninę filosofiją ir formuodamas Teisės universiteto meninę aplinką rinkotės skardą? Tiesa, nerūdijančio plieno.

Gegužės mėnesį paskelbto konkurso sąlygos buvo labai griežtos: rugsėjo 1 d. skulptūra turėjo būti atidengta ir pristatyta visuomenei. Vis dėlto per 3 mėnesius sukurti skulptūrą – tai jau nepaprastai įtemptas darbas. Jeigu būtų tekę dirbti su akmeniu, tai vargu ar per tokį trumpą laiką būtume spėję. Akmuo taip greitai nepasiduoda.

Kokią medžiagą paprastai renkatės savo darbams?

Labai įvairią medžiagą. Klaipėdos skulptūrų parke stovi mano skulptūra iš akmens, nemažai esu padaręs ir iš medžio. Vieną skulptūrą sukūriau iš bronzos, o iš plieno skardos tai pirma mano skulptūra.

Skulptorius Vladas Vildžiūnas sako, jog jam nėra skirtumo, su kokia medžiaga dirbti. O Jums?

Maestro Vladas Vildžiūnas yra įvaldęs įvairias medžiagas. Deja, man iki V. Vildžiūno įvairiapusiškumo toli. Savo kūriniuose daugiausia siekiu dinamikos, ekspresijos, veržlumo, todėl man lengviausia ir maloniausia dirbti su tokiomis medžiagomis, kurios ir leidžia norimas kūrinių savybes išgauti. Todėl iš akmens ir tesu

Prof. Vladas Vildžiūnas ir jo sūnus Kunotas su šeima

timesnė – akmuo ar metalas?

Dabar iš akmens skulptūrų jau nebedarau, daugiausia dirbu su bronzą.

Vilniuje, Vokiečių g., kaip tik ir stovi Jūsų iš bronzos sukurtoji Barbora. Pavyzdys, kaip moderniomis skulptūrinėmis plastikos formomis galima perteikti renesanso epochos labiausiai išgarsėjusios lietuvės moters – karalienės Barbaros Radvilaitės – įvaizdį.

Jeruzalėje, skulptūrų sode, yra mano nerūdijančio plieno skulptūra.

Perėjimas nuo lietuviško akmens prie metalo – tam tikra Jūsų kūrybos raida?

Man medžiaga nėra pirmieji dalykas. Svarbiausia – forma, formos išraiška, o medžiaga tėra priemonė formos išraiškai pasiekti. Mano kuriamos formos yra tokios, kad medžiaga nebe daug ką ir sąlygoja.

Išėitų, kad savo kūrybinius sumanymus galėtumė-

ta mintis apie meno reikšmę, kad menas per pasąmonę gali paveikti daugiau negu teisioginis kalbėjimas apie gerį...

Daugelis pasaulio universitetų pasipuošę ne tik juos simbolizuojančiomis skulptūromis, bet turi didžiules meno kolekcijas, pvz., UCLA (Kalifornijos universitetas Los Anžele), kur, tarp kitko, stovi ir mano skulptūra.

Meno poreikį ir prasmę pajunta ir mūsų universitetai. Tai byloja apie mūsų sugrįžimą į Europą.

Praktiškai tai įgyvendinant reikalinga įstatymu paremta nuostata, kad nors vienas procentas statyboms skirtų lėšų atitektų menams.

Ačiū Jums už pareikštą mintis. Linkime ir toliau sėkmingai turtinti Lietuvos meną, vadinasi, ir visą mūsų gyvenimą.

Ačiū.

Kalbėjosi Gediminas Zemlickas

LIETUVOS TEISĖS UNIVERSITETAS

praneša, kad 2002 m. spalio 10 d. 11 val. Lietuvos teisės universitete (Ateities g. 20, Vilnius) DARIUS ŠTITILIS gins daktaro disertaciją „TEISINĖS ATSAKOMYBĖS PAGRINDŲ NUSTATYMO UŽ NETEISĖTAS VEIKAS ELEKTRONINĖJE ERDVĖJE PROBLEMOS“ (socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Doktorantūros komiteto pirmininkas ir darbo vadovas – prof. habil. dr. Viktoras JUSTICKIS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Nariai:

prof. habil. dr. Zdzislaw KEGEL (Vroclavo universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S);

prof. dr. Justinas Sigita PEČKAITIS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S);

prof. dr. Rimantas Alfonsas PETRAUSKAS (Lietuvos teisės universitetas, technologijos mokslai, informatikos inžinerija, 07 T);

prof. habil. dr. Vytautas PIESLIAKAS (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S).

Oponentai:

habil. dr. Jūratė GALINAITYTĖ (Lietuvos teisės universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01 S);

prof. habil. dr. Petras Gailutis ADOMĖNAS (Vilniaus Gedimino technikos universitetas, technologijos mokslai, informatikos inžinerija, 07 T).

Su disertacija galima susipažinti Nacionalinėje Martyno Mažvydo ir Lietuvos teisės universiteto bibliotekose.

Rektorius

vieną darbą padaręs, nes jį paskraidinti gerokai sunkiau. Akmuo statiškas.

Kaip sekėsi dirbti su Teisės universitetu? Ar labai įnoringas užsakovas?

O, visai ne. Dirbti buvo vienas malonumas, nes tai labai puikūs žmonės. Dažnai užeidavau į Universitetą ir galiau patvirtinti, jog tai nuostabus kolektyvas, nepaprastai geranoriški vadovai ir darbuotojai. Manau, kad mūsų supratimas ir bendradarbiavimas buvo abipusis. Antraip per 3 mėnesius ir nebūtų galima padaryti to, ką pavyko padaryti.

Kai vyko konkursas, pasakiau: *realiai šią užduotį įvykdyti per 3 mėnesius labai sunku, nes tokiam darbui turėtų būti skiriama daug daugiau laiko.* Teko dalyvauti Rokiškio 500 metų jubiliejui skirtu paminklo konkurse. Buvo pateikti 22 darbai, mudviem su mano tėte prof. Leonu Žukliu pavyko konkursą laimėti. Pastatėme Rokiškyje *Arką*, kai kas ją vadina *Triumfo arka* – atidarymas vyko 1999 metais. Matote, mano tėvelis kilęs iš Rokiškio r., Aleksandra-vėlės, Degučių kaimo. Tai štai Rokiškyje mūsų konkurse laimėtam paminklui triumfo *Arka* sukurti buvo skirti 2 metai.

Ar labai savo kūryboje, skulptūromis polemizuoja su savo tėveliu žinomu skulptoriumi prof. Leonu Žukliu?

Taip, aišku.

O kur maloniau buvo dirbti – Rokiškyje ar Lietuvos teisės universitete?

Gal netgi maloniau buvo dirbti Teisės universitete, nes ekspresija – mano prigimtinė savybė. Rokiškyje pastatytoje *Arkoje* ekspresijos mažiau, nes tai iš akmens sukurtas darbas.

Skulptūrai sukurti reikia laiko. Dar viena skulptoriaus darbo ypatybė ta, kad darbą tenka skaidyti į etapus: eskizinė stadija, darbo su medžiu stadija. Tapytojas iškart tapo originalą, o mes pradėdami nuo eskizo, paskui lipdome iš minkštos medžiagos (molio arba plastilino), vėliau, jeigu reikia, liejame iš gipso ir tik po to perkeliame į kietą patvarią medžiagą.

Kas toliau, kokius kūrybinius sumanymus puoselėjate?

Kadangi visą vasarą teko labai intensyviai dirbti, tai dabar noriu truputį pailsėti. Ateina nauji mokslo metai, jie Vilniaus dailės akademijoje prasideda nuo spalio 1 dienos. Akademijoje dėstau piešimą. Todėl ir savo eskizus pirmiausia nupiešiu popieriuje.

Žodžiu, skulptūros srityje rugsėji ne kažin ką darysiu. Iki spalio 1 d. išsėsiuos, tvarkysiu eskizus bei savo muzikinius kūrinius. Beje, vieną iš tų kūrinių dalyvavusieji naujųjų mokslo metų pradžios šventėje Lietuvos teisės universitete galėjo išgirsti. Universiteto choras atliko specialiai šiai dienai ir skulptūros *Metamorfozė* pristatymo šventei mano sukurtą muzikinį kūrinių *Vivat universitatis justitia*. Taigi rugsėjo 1-ąją įvyko dviejų mano kūrinių premjeros.

Nuo spalio kibsiu taip pat ir į kūrybinį darbą, dalyvausiu konkurse daktaro Vinco Kudirkos paminklui Vilniuje sukurti. Tikslinamos fontanelio Rotušės aikštėje konkurso sąlygos, dalyvausiu antrame ture (mano darbas pirmame konkurso ture surinko daugiausia balsų).

Žodžiu, vėl laukia įtemptas kūrybinių metų. Leiskite palinkėti Jums sėkmės.

Ačiū.

Kalbėjosi Gediminas Zemlickas

Doc. dr. Juozas Žilys: Rengiame valstybininkus, kurie ateityje lems valstybės gyvenimą

Taip Lietuvos teisės universiteto Teisės fakulteto dekanas doc. dr. Juozas Žilys trumpai apibūdina savo fakulteto reikšmę ir jam keliamas užduotis. Docentas yra vienas įžymiausių Lietuvos konstitucinės teisės specialistų, teisėkūroje dirbantis nuo pat Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo. Nuo 1990 m. J. Žilys dirbo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo, Lietuvos Respublikos Seimo juridinio skyriaus vedėju, vadovavo darbo grupei, kuri rengė Lietuvos Konstitucijos projektą. 1993 m. vasarį išrinktas Konstitucinio Teismo teisėju, o kovo mėn. – Konstitucinio Teismo pirmininku, kuriu buvo iki 1999 metų. 1999–2000 m. jis buvo LR Seimo pirmininko patarėjas konstitucinės teisės klausimais.

Lietuvos teisės universitete labai vertinama J. Žilio, puikaus pedagogo ir teisės mokslininko, ilgametė patirtis. J. Žilys ilgus metus derino teisininko ir pedagogo veiklą, studentų labai mėgstamos jo paskaitos, o žmogiškosios savybės pelnė visuotinę pagarbą. 2000 m. gegužės 5 d. Lietuvos teisės universitete J. Žilys sėkmingai apsigynė socialinių mokslų daktaro disertaciją *Konstitucinio Teismo doktrinos formavimasis ir įtvirtinimas Lietuvos teisinėje sistemoje*, 2001 m. išleido monografiją *Konstitucinis teismas – teisinės ir istorinės prielaidos*. Mokslininkas kartu su bendraautoriais parašė konstitucinės teisės vadovėlį, išspausdino daugiau kaip pusę šimto straipsnių mokslinėje spaudoje bei enciklopediniuose leidiniuose. J. Žilys nuolat dalyvauja kuriant, tobulinant ir ekspertuojant įvairius Lietuvos valstybės teisės aktų projektus.

Doc. dr. J. Žilys apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu, Sausio 13-osios atminimo medaliu, Lenkijos Respublikos karininko kryžiaus bei Norvegijos didžiojo kryžiaus ordinu. Tarp kolegų docentas pelnė gilaus mokslininko, puikaus pedagogo, nuoširdaus žmogaus ir išmintingo teisininko autoritetą.

Rugsėjo 7 d. doc. dr. Juozui Žiliui sukako 60 metų. Jubiliejus paskatino ir šiam pašnekesiui.

Studentai džiugina dekaną

Gerbiamasis Dekane, kokiu studentų šiais mokslo metais sulaukėte Lietuvos teisės universitete ir konkrečiai Teisės fakultete?

Peržvelgus pagal formalius rodiklius įstojusį į Lietuvos teisės universitetą ir būtent į Teisės fakultetą sąrašus, mane apima optimizmas. Nelabai dažnai šį žodį vartojau, bet šiuo atveju jis tinka. Šiais ir praėjusiais metais į mūsų fakultetą įstojo daugiausia dešimtukininkai. Tai mūsų jaunuomenės elitas. Profesūra, dėstytojai, lektoriai ir asistentai juk negali šių jaunų žmonių nuvilti, jie priversti studentams atiduoti visas savo žinias ir jėgas. Jaunų žmonių keitimasis akivaizdus, žavi jų dinamizmas. Jie veržiasi į Vakarų universitetus, kur studijos plečia akiratį. Man, dekanui, malonu klausytis sugrįžusių studentų samprotavimų, stebėti jaunų žmonių augimą, matyti, kad jie moka užsienio kalbų.

Taip pat matau daug studentų, kurie savo studijas sieja su būsimu darbu, praktiniu gyvenimu. Tai ypač ryšku magistrantūros studijose. Man aišku, kad į Lietuvos teisinę kultūrą ateina išsilavinę žmonės. Esu tikras, jog jie daug nuveiks, kad keistųsi visų mūsų požiūris į teisingumą, kad tas teisingumas būtų

realus ir visiems pasiekiamas.

Aišku, tiems jauniems žmonėms dalyvauti kuriant teisingumą bus labai nelengva, nes kurį laiką Lietuvoje vis dar turėsime socialinių problemų ir skurdo. Žmogaus materialinės galimybės, deja, dar ne visada leidžia jam

apginti savo teises: advokato ir kitos teisinės paslaugos kainuoja. Tai labai reali kliūtis, kurios negalima nutylėti. Neabejoju, jaunimas, kuris dabar ateina į valstybės institucijas iš mūsų Universiteto, sau kelia siekinį – tarnauti žmonėms.

Doc. dr. J. Žilys mokslo metų pradžios šventėje tarp Lietuvos teisės universiteto Senato narių

Ar teisingumas vienodas visiems?

Jaunimas tokį siekinį gal sau ir kelia. Bet, gerbiamasis Dekane, kaip čia dabar išeina, kad visuomenę nuolat sukrečia teisminių absurdų skandalai. Štai suėmimas nebuvo prateštas kaltinamam žmogžudyste asmeniui, kurio kaltė įrodyta. Vilniaus brigados „autoritetui“ atiduodamas jo areštuotas mercedesas, kuris yra vogtas ir jo dokumentai padirbti. Visuomenės pasipiktinimas buvo toks dide-

(jeigu tai teisingumas) nusipelno tik piniguočiai?

Tai galėtų būti atskira pokalbio tema. Aišku, kad teismų, atskirų teisėjų veikloje yra trūkumų. Ir vis dėlto situacija teismuose gerėja, kad ir palyginti su 1990 metais. Teigiame, kad teismai pirmiausia gina piniguočius. Esu tikras, jog šis reiškinys nebūdingas mūsų teismams. Ten, kur apginamos žmogaus teisės ir teisingumas, žmogus patenkintas, o visuomenė rami, jokio rezonanso nekyla. Didžioji dalis Lietuvos teisėjų (aš daug jų pažįstu, tarp jų daug jaunų mūsų absolventų) dirba skatinami taurių siekių.

O nesąžiningumo atvejų yra, taip pat ir tokių, apie kuriuos Jūs kalbate. Esu tikras, kad pasitiekėjimas teismais Lietuvoje vis dėlto didės. Beje, tarpukario Lietuvoje (sprendžiu iš įvairių publikacijų, rašinių bei atsimenančiųjų tarpukario Lietuvą teiginių) teismų autoritetas visuomenėje buvo labai didelis. Nors turiu pasakyti, kad ir tada būta visokių teisėjų. Iš literatūros klasikų prisimename, kokia buvo antstolių veikla varžytynėse. Taip jau buvo ir yra, kad teismai – tai ir prievartos struktūra, o teismų sprendimai turi būti vykdomi.

Suprasdamas visą teismų situacijos sudėtingumą ir problematiką, esu tikras, kad mūsų Universiteto absolventai padės žmonėms siekti teisingumo.

Svarbu, kad kurtų ne vien sau, bet ir visuomenei, šaliai.

Nukelta į Lango 4 p.

Doc. dr. Juozas Žilys: Rengiame valstybininkus, kurie ateityje lems valstybės gyvenimą

Atkelta iš Lango 3 p.

Deja, gerų rezultatų paprastai norime pasiekti labai greitai, staiga. Bet niekad taip nebūna, reikia taikytis su mintimi, kad kiekvieno rezultato tenka siekti juodu, kartais nuobodžiu ir ilgalaikiu darbu.

Konkurencinės kovos aukos

Kartais susidaro išpūdis, kad vyksta konkurencinė kova: tarp policijos, prokuratūros, teismų, advokatūros. Kartais šios struktūros taip akivaizdžiai konkuruoja, bando „auklėti“ vieni kitus, o su teismais susidūręs asmuo neretai tampa priemone tarpusavio sąskaitoms suvesti.

Yra ir tokių reiškių. Bet siūlau žvelgti plačiau. Imkite bet kurią teisinę sistemą – amerikietiška ar europietiška: prokuroras su advokatu visados kausis. Jie kaunasi teisme, įrodinėda-

sėjo 1-ąją, per naujųjų mokslo metų pradžios iškilmes, jiems įteikė Lietuvos teisės universiteto rektorius prof. Alydas Pumputis. Kaip vertinate šį naują teisininkų būrį, kuris nuo šiol įsilieja į Lietuvos teisės mokslininkų gretas?

Lietuvos teisės moksle, kaip ir bendrajame teisės procese, galima pastebėti naujų, labai ryškių bruožų. Mūsų jaunųjų mokslininkų disertacijų turinys visiškai skiriasi nuo ankstesniųjų. Bet kuri iš tų disertacijų besąlygiškai susijusi su Europos teisės mokslu. Didžioji dalis doktorantų jau turėjo galimybę dirbti užsienio universitetuose – Prancūzijoje, Vokietijoje, JAV, Kanadoje. Tad praktiškai kiekviena iš tų disertacijų yra integrali bendrojo teisės mokslo dalis.

Kita vertus, tenka apgailestauti, kad neretai disertaciją apgynęs žmo-

Kai kas sako, jog tai – prarastoji karta.

Neigiu toki tvirtinimą. Bet mums persiklojo tarsi dvi gyvenimo realybės. Iš senelio (buvo savanoris, vykstant žemės reformai Vilkaviškyje gavo 8 ha žemės) visą laiką dvelkė prieškarinės Lietuvos dvasia. Taip pat ir iš tėvų. O to meto gyvenimo tikrovė jau nieko bendro neturėjo su tuo, ką nuolat girdėdavau iš savo artimųjų. Vaikystėje girdėtas pasakojimus ir šnekas, regis, ne iškart priimi, bet ilgainiui jie atsinaujina, suvokimas kristalizuoja. Tas prieškarinio Lietuvos palikimas per senelį, tėvus visą laiką kažkur ruseno.

Todėl ir Atgimimo laikotarpiu labai nesunku buvo priimti naujo laikmečio dvelksmą. Būdami teisininkai, kaip ir sovietmečiu gilinomės į tarpukario Lietuvos teisinę literatūrą, daugelis kolegų teisininkų turėjo prof.

abejingi, dėmesingumo pakanka. Tuo įsitikinau skaitydamas paskaitas ir per egzaminus.

Visa tai domina, yra tam tikra kultūrinė atogrąža į tuos klodus. Laisvi žmonės kuria savo dabartį ir naują tikrovę – šitaip galėčiau apibendrinti savo išpūdį apie dabartinius studentus.

Jaunimas kartais kaltinamas dėl per didelio pragmatizmo, nepakankamo idealizmo.

Nemanau, kad jaunimui stinga idealizmo. Man regis, pakanka. Gyvenimas natūraliai dabartinei kartai diktuoja daug pragmatiškų dalykų. Juk jaunuolis negali ignoruoti to fakto, kad jam pačiam teks ieškoti ir susirasti darbą, reikės pačiam susikurti savo ateitį. Niekas jam nesiverš padėti. Jaunimas pragmatiškas, nes kitoks ir negali būti. Bet pakanka ir idealizmo, kartais gal užslėpto. Nevadinu šios kartos pragmatiška karta. Ne.

veiksmo nebus galima atlikti be advokato paslaugos, žmonėms tikriausiai kils daug minčių apie teisinį reguliavimą ir reglamentavimą.

Teisinio reglamentavimo ribos visados yra problemiškos. Kaip reikia reglamentuoti žmogaus veiksmų laisvę? Kas pasakys? Apskritai kiek valstybė turi reglamentuoti socialinius santykius? Šie klausimai visados lieka be galutinio atsakymo.

Uždusinti galima ir iš meilės

Ar neišeina taip, kad nusižiūrėję į Vakarų valstybių teisinio gyvenimo praktiką ir mūsų Civilinio ir kitų kodeksų kūrėjai jau kuria ne teisinę sistemą, kuri tarnautų žmogaus interesams, žmogui, bet teisinį antstatą, teisinį monstrą, kuris pajungtų žmogų, pilietį visagalei teisinei sistemai. Tai jau Franco Kafkos absurdo pasaulis.

Šiandieniniai studentai – ateities teisininkai, valstybės tarnautojai, socialiniai darbuotojai

Gedimino Zemlicko nuotraukos

mi savąją tiesą ir savo nuostatas.

Abu tarnaudami teisingumui, savo valstybei ir tautai.

Nuo seniausių laikų žmonija kuria įvairiausias teismų modelius. Gal ta sistema ne be trūkumų, gal ir reikėtų ką kitą sugalvoti. Bet ligi šiol nepavyko. Valstybės kaltintojas „kalasi“ su advokatu, o JAV teisinėje sistemoje – juk žinoma – net galimi prokuroro ir advokato susitarimai.

Grįžkime prie mūsų Teisės universiteto veiklos. Tai valstybinė veikla, mes rengiame valstybininkus, teisininkus, kurie ateityje lems daugelį dalykų, procesų. Tas jaunimas išeis į politiką, dirbs praktinį teisinį darbą valstybės institucijose ir privačiose firmose. Universiteto užduotis – parengti žmogų, kuris turės orientuotis be galo plačioje teisinių vertybių sistemoje. Daugeliui mūsų auklėtinių teks dirbti ES instancijose ir ginti Lietuvos valstybės interesus. Reikės konkuruoti su geriausiais Europos teisininkais. Matau daug tai veiklai tinkamų žmonių: šviesių, humaniškų, suvokiančių ir teisės, ir demokratijos esmę. Kaip tik jiems ir reikia sudaryti kuo platesnes galimybes tokius darbus dirbti.

Disertacijos siejasi su Europos teisės mokslu

Šiomet trylika LTU doktorantų apsigynė daktaro disertacijas. Socialinių mokslų daktarų diplomus rug-

gus apleidžia mokslinę veiklą, nes socialinių mokslų daktaras turi galimybę patekti į advokatūrą. Visai neseniai teko kalbėtis su kai kuriais doktorantais, jie jau turi įvairių praktinės veiklos planų. Aš juos skatinu neskubėti, neapleisti mokslo. Žinoma, iš dalies tokių jų apsisprendimą lemia ir socialinės sąlygos.

Esu karo metų vaikas

Leiskite Jus, gerbiamasis Dekane, pasveikinti 60-mečio proga, palinkėti talentingų, darbščių studentų, geranoriškų bendradarbių, palankių viršininkų ir pareigingų pavaldinių. Ir, žinoma, geros sveikatos, kuri ir sudaro tvirtą mokslo žmogaus kūrybiškumo pagrindą.

Tokią datą reikia priimti kaip tikrovę, kuri neišvengiama. Kiekvienas žmogaus gyvenimo laikotarpis turi savo žavesio – sakau pasiguosdamas. Manoji karta – karo metų karta. Kiek save pamenu, mano pirmieji gyvenimo išpūdžiai, gal iš 1946-ųjų: turgavietėje suguldyti vyrai – tokie dideli, dideli... Tokie pirmieji atsiminimai, kai pradėjau save suvokti.

Gimiau Jurbarke, tėvas 1938 m. buvo baigęs Belvederio aukštesniąją mokyklą ir dirbo pienininku. Juos nuolat kilnodavo iš vietos į vietą, karo metais tėvui teko dirbti Jurbarke, Šakiuose. Nors ir esame karo metų vaikai, paties karo mes jau neprisimename, užtat stiprūs pokario atsiminimai.

Mykolo Römerio raštų. Kadangi man teko Vilniaus universitete skaityti užsienio šalių konstitucinės teisės paskaitas, vadinamąją lyginamąją konstitucinę teisę, tai man ir tarpukario Lietuvos teisinė mintis nebuvo jokia naujiena. Nuo jaunystės turėjau tarpukario Lietuvos įstatymų rinkinių, parsitemptų iš antikvariato. Tad ir į Atgimimą daugelis teisininkų atėjome kaip į visai natūralų savo šalies raidos laikotarpį. Buvo aišku, kad reikia dirbti, gilintis ir į tarpukario Lietuvos įstatymus. Tai ir darėme. Tokia yra mūsų karta.

Jaunimas laisvas nuo praeičių

Ar ne panašaus virsmo metu teko gyventi ir mūsų dabartiniams studentams? Pirmakursiams buvo bene 8 metai, kai buvo atkurta nepriklausoma Lietuvos Respublika. Tarybų Lietuva jiems – tolimas ir nelabai ryškus mirażas?

Studentai dabartį priima visokeriopai, ne itin gilindamiesi, nesigrežiodami į praeities dalykus, jie kuria savo gyvenimą. Gyvenamoji tikrovė tiems jauniems žmonėms – natūralus gyvenimo tarpsnis, jaunimas telkiasi ne gręžiodamasis atgal, o gyvendamas dabartimi ir projektuodamas savo ateitį. Ir tai jam neblogo sekasi. Jauni žmonės laisvesni nuo praeičių. Vis dėlto tarpukario Lietuvos teisės ir konstitucinės teisės sistemai jie nėra

Teisininkas ir visuomenė

Pasigirsta nuogaštavimų, jog greitai būsiąs teisininkų perteklius. Perprodukcija.

Pagal mūsų turimus duomenis, 85 proc. magistrantūros studentų dirba. Darbo biržoje nėra išsiregistravusių ir mūsų Universiteto absolventų. ES šalių statistika rodo, kad teisininkus mums dar rengti ir rengti. Valstybingumo raidos ir politinių procesų juridizavimas, ūkio plėtra pareikalaus ir daugiau teisininkų.

Bet ar visada tik kartosime kitų valstybių modelį, kai teisininkams tenka vienas svarbiausių vaidmenų?

Amerikoje kalbėjau su lietuvių žurnalistais. Jie tvirtina, kad Amerikos visuomenė vis kritiškiau vertina savo valstybės teisinį gyvenimą. Toks sudėtingas tapo teisinių problemų sprendimo mechanizmas, kad žmonės jau dūsta: elementaraus žingsnio nebegalima žengti be advokato ar advokatų kontoros paslaugų. Įvyko nedidelė automobilių avarija – amerikietis jau skambina advokatui. Štai problema.

Lietuvos žmonės dar ne visai supranta, ką jų gyvenime reiškia naujasis dabartinis Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, dar nesuvočia viso to Kodeksa poveikio. Juk teismas fiksuos elementarius dalykėlius. Kai mūsų žmonės susidurs su civiliniais dalykais ir viską reikės fiksuoti teisme, kai elementaraus

Kuo tai ne naujasis totalitarizmas? Tik piliečiai pajungiami ne vienai asmenybei ar kokiam politbiurui, o sistemai.

Žmonių socialinių santykių įvairovė neišvengiamai verčia tobulinti ir jų teisinį reguliavimą.

Apie kokią asmenybę ar piliečio laisvę galima kalbėti, jeigu pati teisinė sistema jį uždusina – tegu ir iš didelės meilės tam žmogui. Atsiprašau, bet gal geriau būtų be tokios meilės ir pernelyg įkyrios globos.

Tai sudėtinga problema. Jau minėjau JAV lietuvių žurnalistų nuomonę šiuo klausimu. Tačiau akivaizdu ir tai, kad be teisinio reguliavimo žmonių santykiai taptų chaotiški, didėtų socialinių konfliktų galimybė. Teisė negali atsilikti nuo socialinio gyvenimo dinamikos. Aišku, iš svetimų klaidų reikia semtis patirties, tačiau ar visados tai pavyksta?

Nebūtų klaidų, nebūtų ir teisės.

Ir gyvenimo nebūtų, ne tik teisės. Ir gyvenimo.

Kalbėjosi Gediminas Zemlickas

P. S. Artimiausiuose laikraščio numeriuose pratešime pokalbį su doc.dr. Juozu Žiliumi, prisiminsime mūsų valstybės pamatinio teisinio dokumento – Lietuvos Konstitucijos kūrimo peripetijas 1992 metais. Rengiant Konstituciją J. Žilys vadovavo šio darbo grupei.